CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)

ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1996

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol ⟶ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▽ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole ⟶ signifie "A SUIVRE", le symbole ▽ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

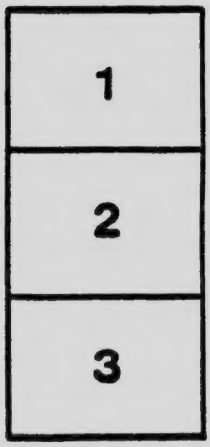

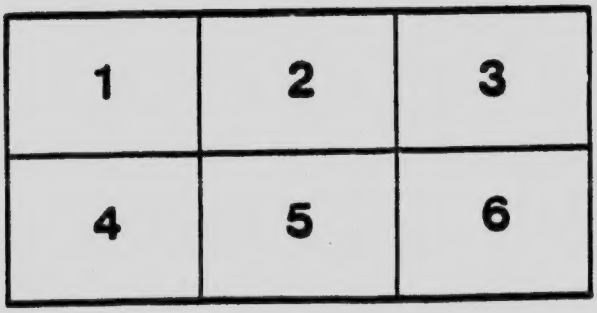

20¢

МИКОЛА МУЗІЛЬ.

ВІЛЬНА ДОЛИНА.

(ПІРЕНЕЙСЬКА РЕПУБЛИКА.)

I

ЯКІ ЭНАУКИ НА СЬВІТІ.

НИКИФОРУК

МИКОЛА МУЗІЛЬ.

ВІЛЬНА ДОЛИНА.

(ПІРЕНЕЙСЬКА РЕПУБЛИКА.)

HUKRDUP

І

ЯКІ Э НАУКИ НА СЬВІТІ.

HUKRDUP
HUKRDUP

DC926
M8

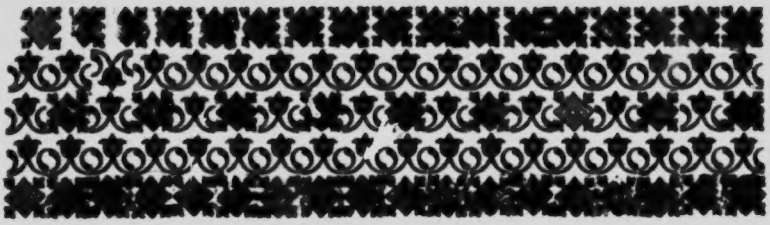

Давно се діяло ся— на розсвіті VIII. століття. Войовниче племя Мавів підбило у кровавих битвах цілу Еспанію. Лише жмінка катальонских вигнаньців, що схоронили ся в дрімучих лісах високих східних Піринеїв, не хотіла признати панованя невірних. Славний вожд сього малого племени Марк Альмоґабр зорґанізував між своїми земляками партизаньскі чети „ґверільясів", які непокоїли вічно своїми успішними нападами мавританьских завойовників. Ціла Катальонія дивувала ся хоробрости отсих верховиньців потомків Баксів а деякий час вони відогравали в визвольнім русї ролю Запорожської Січи на нашій Україні або Чорногори у південній Славянщині. От сї верховиньці творили громаду пастухів, що займаючи ся супокійно годів-

лею худоби та ловами звірів, зуміла рівночасно оборонити мечем свою незалежимість та вільність перед Маврами а потім перед еспаньскими королями. Коли Людвик Побожний, син Карола Великого ведучи леґіони франків зайшов в гірську долину західних Піренеїв, та відпер Маврів в цілім ряді битв за ріку Ебро, дав йому Марк Альмоґабр зі своїми дружинниками активну поміч.— Так розповідає народний переказ.

Після сього переказу подарував син великого завойовника народів Людвик Побожний сьому племени хартію свободи на вічні часи і велів назвати долину, в якій відніс побіду побожійним іменем „Ендор", а на знак своєї славної побіди прибив на високій скелї Боет величезний желїзний перстень, якого слїди мали удержати ся до нинїшних днів.

Ось така то история повстаня маленької піренейскої републики, що пізнійше стала звісною під іменем Ан-

дорі. В часах кровавих воєн та межи усобиць що знищили сусідні держави оставала ся гірська республика ізольованою та невтральною. Великі ґрафства Фуа і Урґельске опікували ся нею а протекторат сей перебрали по тім Франция та Еспанія. Під їх протекторатом живе маленька республіка Андора мирним трудовим житэм уже двацять століть та чудуэ дослідників-етноґрафів своїм цигомим консерватизмом. Мініятура мов гніздо ластівки прилїпила ся до ґранїтних скель і не наче по приказу долї заховуэ ще і досї таэмниці давної минувшини. Андора—образок свого ладу, який істнував в давних часах і відзначав ся вільними громадами, що володіли спільно дооколичними лїсами, полями та гірскими богатствами. та виражав ся натуральним господарством, природним правом, патріярхальною властию. а також простими відносинами горожан, які зорґанїзували ся в боротьбі за істнованэ у вільній ассоціяциї. основані

на прінціпах солїдарности і взаїмної помочи. В Андорі заховала ся і досї демократичність та рівність. Всї горожани вільні та однаково шанують оден другого. Там не маэ місьця нї гіэрархії нї пошанованя визшої ранґи. Теперішний президент або консуль*) республїки може стати завтра простим хлїборобом або і погоничем мулїв. Краэм подїленем на шість парусїв**) управить „Рада Долини вибирана мешканцями на народнїм вічу. Складаєть ся вона з 12 ґенеральних радних і 12 старших і молодших консулїв та синдика-президента. Се э правительство Андори. Починаючи від синдика, а кінчаючи на маленькім уряднику, сповнюють всї безплатно свої горожаньскі обовязки перед маленькою вітчиною.

Андоряни живуть в многім лучше нїж їх французькі та еспаньскі сусїди—селяни, мимо сього, що їх край

*) *В значїню римськоьо консуля.*
**) *Повітїв, 80—100 км.*

знаходить ся в непривітних горах, де пануэ більше ніж пів року остра зима. (Република лежить біля 2000 метрів над поверхнею моря . До сього стану причиняють ся дві обставини. Брак податків імілїтаризму та державний социялїзм. В Андорі контрулюэ правительство крамниці, коршми, склепи з мясом, ресторани, аптики, а навіть медицинську поміч; на все те наложено осібну тарифу. Таким чином не має там місця для гандльованя та спекуляції на шкоду житэвих потреб населеня. Цїлий край покритий сїтю кооперативних орґанїзацій ріжнородних продукцийних та консумцийних спілок. Принціп републики: Всї за одного оден за всїх.

Андора маэ народну мілїцию, щоби охоронити територію долин від внїшних ворогів. Всї мущини від 16. року житя узброюють ся своїм коштом і творять певну оборонну силу вітчини Мілїціонери визначали ся при кінцї XVIII. та в середині XIX. ст., від-

бивши своїм оружем напад еспаньских військ. Їх хоробрість признав навіть великий вожд Наполеон Бонапарте, оголошуючи свій протекторат над республикою та посилаючи до неї свого повновласника Віґэ. В Андорі не маэ крайної нужди — тому й проступків не богато; зона не послугуэть ся „орґанізованою пімстою—називаною справедливостию" і обходять ся без всякої карної системи не знаючи ні катів, ні жандармів, ні тюрем... Правда були часи коли істнувала в Андорі по еспаньскому звичаю кара смерти для вбійців—ґаратованэ*) при помочи зелїзного нашийника. Сай варварський звичай перейшов в область давної минувшини. Старі люди в Андорі памятають ще ті часи, коли там не знайшов ся вже охотник виконуваня смертної кари. Правительство републики, не признаючи тюремної кари почало вводити остракізм. Французький пись-

*) *задушене.*

менник Ґі де Мопасан розповідає в ‚**Le prisonnier de Monaco**‘ про анальоґічний випадок в князївстві Монако: коли убийника своєї жінки засудили спершу на кару смерти, а потім ізза недостачі ката замінили її на досмертну вязницю, а тому що се коштувало гроші державу, яка не удержує ні тюрем, ні сторожі— рішили його вигнати.

Андора складаєть ся з ряду маленьких місточок, що пригадують швайцарські села. Ховають ся вони в кітлинах у підніжа високих гір. Північна часть републики схожа в літї на гарне альпейське пасовиско, тому занимають ся тутешні мешканьцї виключно годівлею худоби. Полудневo-західна часть має ніжний клїмат та південну фльору Тому займають ся її мешканцї виключно культурою тютюнових плянтацій, оливи та винограду. Тамошнї краєвиди незвичайно гарні: долина покрита ярко зеленою ростинністю і перерізана рвучими, гірськими потоками; кругом високі вершки з руїнами романьских кап

лиць, та старинних замків, а на овиді виринають білосніжні шпилї Кома-Педроза, Естанїйо і Казаманїя.

Граничне з Катальонїєю місточко Сен-Жулїя-дель Льорія являэть ся центром андорської індустриї і торговлї. Мешканцї продають худобу, шкіру, вуженину, овечій сир і иньші продукти домашнього виробу, одержуючи за те від Катальонців мануфактурні товари: вино збіже, нафту і т и. Тут розвинене сильно пачкарство. Богато селян живе лише із сього ризиковного ремесла доставляючи в сусїднї держави тютюн та сїрники, фабриковані в долинї. Еспаньські та французькі власти переслїдують дуже контрабантистів, але нїчо не може відобрати їм охоти до сього небезпечного ремесла. Від XVIII. ст. війшло воно там в жите, ставши традицийним. Всї андоряньські верховиньцї взагалї є простий, симпатичний народ. Туристів приймають вони радо та гостинно. Останніми роками відвідують Андору чим раз більше Евро-

нейці, головно Англійці.

Тепер проектуэть ся переведенє через Андору електричної зелізниці, уладжене в Ескальдас, де находить ся зелізні та сірчані жерела, санаториї, а рівночасно й дому для гри вроді монакійского. Але андорське правительство не дає поки що на се позволеня. Боячи ся европейського впливу, волїють Андорці жити скромно серед своїх гір та лїсів, не користуючи ся богатьома вигодами цівілїзованого громадяньства, але й не знаючи його неґативних сторін.

На обичаях, звичаях і традиціях Андорців видко глубокі слїди середних віків, і ніякі нові струї до них не заливають. Все неначе зачароване спить в якімсь таємничім снї серед труду і повної ідилїчної гармонії окружаючої природи.

Француський етноґраф Кастільон говорить „Все лишило ся не :нене в сїй долинї, бо починаючи від VIII. в. вона допняла вже мети всякого грома-

дяньства: задоволеня всїх для всїх".
Ось така то маленька Андора.

Микола Музїль.

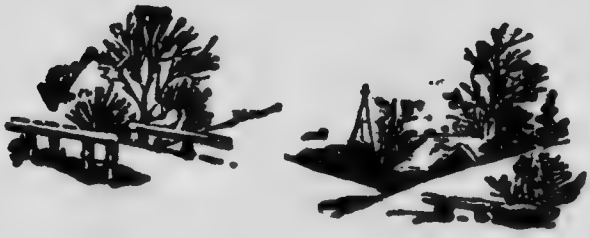

З каль. У. Н. С. 1914. р.

ЯКІ ТО Э НАУКИ НА СЬВІТЇ.

Розум людський стремить безвпинно до того, щоби пізнати всї тайни окружающої нас природи, розслїдити по змозї всї надземські сьвіти, всї надприродні річи. всї прояви людского духа і взагалї усе те чого чоловік не знає. а бажає доконче знати, щоби заспокоїти вроджену собі цїкавість. Як довго істнує на земли чоловік, так довго ворушать його мозок найріжнороднїйші питаня, на які він шукає відповіди ,де тільки може.

Коли чоловік жив ще у дикім станї, то його сьвітогляд був тодї дуже обмежений; його цїкавили лише такі річи. з котрими він безпосередно стикав ся. Так минали сотки і тисячі лїт, а первістний чоловік журив ся

тільки тим, як прокормити та зодягнути себе і свою родину, як захистити своє примітивне житло перед хижими зьвірами чи лютими сусїдами, як забезпечити своє тїло перед ріжнородними недугами або й смертию. Силою житєвих обставин чоловік мусїв нераз передумувати над такими річами, котрі йому були може й нелюбі, але думати було конче треба, бо й жити хотїло ся. От таким то способом приходив чоловік до знаня, що ставало йому на поміч у всїх потребах житя. Думка родила думку, думки переходили в дїло, в практику і первістний чоловік-дикун став поволи цивілїзувати ся. Те знанє, що він собі придбав протягом свого житя, уділяв умираючи свому синови чи другови, той знов докладав до сеї спадщини по помершім щораз нові цеголки, набуті власним досьвідом і так протягом довгих віків людське знанэ постійно розвивало ся, немічний дух скріплював ся і згодм чоловік почав уже сягати думкою вширшій сьвіт.

поза звичайні потреби буденного житя. Найшли ся люди, котрі те розсипане по сьвіті знане стали порядкувати укладати в певні системи і от —зявили ся на сьвіті осібні науки!

Кождому з нас легко догадати ся, що в початках людської цивілїзації наук було дуже мало і вони не стояли на тім степени розвою, що в теперішних часах. Се особливо треба сказати про ті науки, котрі дух людський творив та конбінував не на підставі досьвідів практичних, але на підставі ріжних міркувань теоретичних. З тих то причин деякі старинні науки були дуже дивоглядні та баламутні і вони не принесли людскости великого хісна .Їх заслуга лежить хиба в тім, що новожитним ученим послужили вони за жерело, чи радше за товчок до дальших невсипущих научних досьлїдів, котрі, кінець кінцем. принесли людству нинїшну культуру.

Теперішна культура не прийшла до час так легко, якби то неод-

ному здавало ся... Вона прийшла по трупах! Тисячі, ба й сотки тисяч людей віддали своє житє чи то при всіляких научних досьвідах, та винаходах, чи таки в обороні самсї науки. Не місце тут розводити ся над тим, як повстали всякі науки, скільки треба було часу на допроваджене тих наук до теперішного цвитучого стану, скільки віків мордував ся дух людський над їх видосконаленем. Для нас вистане сконстатувати, що на сьвіті є дуже богато ріжнородних наук, що деякі з них вже зовсім поупадали, що на їх місци виросли нові, які заєдно розвивають ся, що дух людский ніколи не спочиває, але творить все нові і нові річи.

Подаючи понизше поазбучний спис деяких наук, ми мали на примітї заінтересувати наших читачів сими науками. Не в тім річ, щоби кождий з нас мав тих наук учити ся, бо се навіть неможливо зробити одній людині, але пізнати ріжнороднї науки з і-

мени — нікому чейже не пошкодить... В тій одже надії, що альфабетичний виказ всіляких наук стане декому в пригоді, пускаємо потизшу працю в сьвіт і просимо вибачати, як що може не до ладу.

При читаню сього спису просьмо по кождім слові, що надруковане на початку кождої стрічки товстими черенками, додати слово- „наука" (эсли його нема написаного), яке ми майже всюда ізза недостачі місьця умисно пропускаємо.*) Отже треба читати так аґрономія —наука про управу ріллї; і т. д. аж до кінця.

А

аґрономія — про управу ріллї.
аерсольоґія — про воздух.

(**Деякі слова (їх не богато) не вимагають по собі бракуючого слова наука, та сього вже легко догадати ся із змісту цїлого реченя.*

Аеронавтика—про воздухоплавство
Аеростатика—про рівновагу воздуха.
Акустика — про голос.
Альґебра — частина матиматики, що займаэ ся розвязуванэм зрівнань; численэ буквами.
Альхемія —середновічна наука що мала на цїли перемінити усї тїла в золото
Анатомія — про будову і складові частини тїла.
Анґіольоґія — про кровоносьнї посудини зьвіринного тїла.
Антропоґенїя—про початок чоловіка
Антропльоґія — про людий взагалї.
Антропометрія — про поміри на людскім тїлї.
Апольоґетика — наука, що збиваэ закиди, звернені проти християнської віри.
Арахнольоґія — про пауки.
Аритметика — про звичайнї числа
Археоґрафія—про старинну штуку
Археольоґія — про старовину.

Архітектоніка, (архітектура) — про будівництво, штука будованя.
Аскетика — про чесноту.
Астрольоґія — про вплив зьвізд на людську долю.
Астрономія — про зьвізди.
Астрофізика — наука що займає ся описуванєм поодиноких зьвізд.
Атомістика — наука, що приймає істнованє атомів.

Б

Бактеріольоґія — про бактерії.
Балїстика — про те, які дороги відбувають кинені або вистрілені тїла
Бальнеольоґія — про купелї.
Бальнеотехніка — про закладанє і веденє купелий.
Батометрія —про мірянє глибини
Бібліоґрафія — опис книжок, наука про книжки і їх переховуванє.
Біольоґія — про розвиток (животин) і житє.
Біохемія — хемія пристосована до житєвих прояв.

Ботаніка — про ростини.
Бухгальтерія — книговодство наука про веденэ рахункових книг.

В

Ветринария — про недуги і лїченю зьвіряг та худоби, школа ветеринарів.
Вулькаиїзм — про повстанэ і дїланэ вульканів; дїяльнїсьть усїх лявів

Г

Гаґіольоґія — про сьвятї річи і житэпись сьвятих.
Гармонїка — про музичну гармоїю
Гебраїка — наука що займаэ ся еврейским народом.
Геліоцентрична система — наука, що сонце є осередном сьвіта
Гематольоґія — про кров.
Гемосстатика — наука про те, як здержувати кров.
Ґеральдика — наука про шляхецкі відзнаки (герби).
Гіґієна — бережене здоровля.

Гіґрольоґія — про вологість воздуха.

Гідравліка — про рухи течей.

Гідроґрафія — про моря, озера і ріки.

Гідродинаміка — про руци тисненя та рівновагу течий.

Гідрольоґія — про води особливо мінеральні.

Гідромантия — вороженє з води.

Гідростатика — про рівновагу і тягар течей.

Гіпнотизм — про гіпнозу; обяви гіпнози.

Гістольоґія — про тканки і клітинки в тілї.

Гялюрґія — хемія скла.

Гомілєтика — про складанє проповідей.

Граматика — про мову.

Ґ

Ґеоґенія — про повстанє землї.

Ґеоґнозія — наука про те, що внут-

рі.

Ґеоґрафія — про зверхний вигляд землї; землепись.

Ґеодезія — мірництво.

Ґеометрія — про відносини і примети лїнїй, поверхнї обєму.

Ґеостатика — про рівновагу сталих тїл.

Ґеофізика — про сили що дїлають у нутрі землї.

Ґімнастика — тїлеснї вправи, руханка.

Ґльосольоґія — про мови.

Д

Деманольоґія — про духи і їх зносин з людьми.

Дендрольоґія. — про дерева.

Дентистика — про недуги і лїченэ зубів.

Дерматольоґія — про скірнї недуги.

Десмольоґія — про вязи в людскім тїлї.

Десмурґія — про накладанє перевязок.

Десценденция про походженє, потомства.

Дидактика — спосіб научуваня, наука про те, як треба учити ся в школї.

Динаміка — про сили, що викликують рух.

Дипльоматика — про старі документи, акти і рукописи.

Дпльоматія — про форму і спосіб зносин між державами.

Діэтика — про гіґієнічне відживлюванэ.

Діоптрика — про заломлюванє сьвітла.

Діяґностика — про розпізнаванэ недуг.

Доґматика про правди віри.

Драматурґія — приписи як, як писати і представляти драми.

Е

Евдаймонїзм — про щастє.

Екзеґетика—поясненэ сьв. письма
Економія — суспільне господарство; політична економія — наука про головні підстави суспільної господарности.
Електрика — про електричність.
Електродинаміка — про електричні сили.
Електростатика — про електричну рівновагу.
Електротехніка — про практичне пристосованэ електричних сил.
Електрехемія — про хемічне діланэ ґальванічного тока.
Ембріольоґія — про розвій животини з яйця.
Ентерольоґія — про внутренности.
Ентомольоґія — про комахи.
Еніґрафія — про написи.
Епістольоґрафія — штука писати листи.
Естетике — про красу і про штуку.
Есхатольоґія —про остатні річи

(смерть страшний суд і позагробове житэ).

Етика — про обичайність, про те що годить ся робити, а що ні.

Етимольоґія — про походженэ слів та про творенэ пнів.

Етіольоґія — про причини недуг в лічниці.

Етноґрафія — опис житя-бутя всіляких народів.

Етнольоґія — про походженэ і розвій народів.

З

Зооґенія — про повстанэ зьвірят.

Зооґрафія — описувнэ зьвірів.

Зоольоґія про зьвірята.

Зоонозольоґія — про недуги зьвірят.

Зсономія — про права житєвих прояв у зьвірят.

Зоохемія — про хемічні процеси, які відбувоють ся у зьвіриннім сьвіті.

І

Ідеоґрафія — виражуванэ гадок окремими знаками (в китайськім письмі).

Ідеольоґія — про ідеї сьвітогляд.

Іконоґрафія — про старинні образи і статуї.

Історіоґрафія — історичні жерела, загал усіх, що писали про, істориків.

Історіозофія — про закони, що кермують історичними подіями, фільозофія історії.

Історія — про минувшину.

Іхтіоґрафія — опис риб.

Іхтіольоґія — про риби.

К

Казуїстика — про питаня, що входять в обсяг сумлїня; збірка рішень, що дотикають всїляких обставин житя.

Калїґрафія — штука гарно писати

Кальорика — про тепло.

Кальотехнїка — штука удержувати красу тїла.

Канонїка — про відносини між тонами.

Картоґрафія — про рисованэ і виконуване мап.

Катехеза — наука християньскої віри.

Катехетика — наука про те, як учити релїґії.

Кінематика кінетика — про рух.

Клїматольоґія — про підсонэ.

Колэктивізм — про вірність і спільність людських прав і маэтків.

Комунїзм — наука, що голососить врівнанэ усїх станїв і спільне уживанэ власности.

Косметика — про красу людського тїла.

Космоґонїя — про повстанэ сьвіта.

Космольоґія — про сьвіт.

Космофізика — про права всесьвітна.

Краніольоґія. — про людський череп.

Краніометрія. — помірка людського черепа.

Криміналїстика — про карний закон, карні справи.

Кристальоґрафія — про кристали.

Л

Лэксікольоґія — про походженэ і значінэ слів.

Лїнґвістика — про мови, порівнане язикознавство.

Лїтература — письменьство; наука про те, що написано в якій мові.

Лїгурґіка — про церковні обряди

Лярінґольоґія — про недуги гортанки і віддихових проводів.

Льоґіка — про форми думаня.

М

Маґія — про чари.

Макробіотика — про те, що треба, щоби довго жити.

Математика — про числа, ділить ся на на альґебру і ґеометрию

Медицина — наука як лїчити.

Метальоґрафія — опис металів
Метампсихоґа — про вандрівку душ (по смерти).
Метафізика — частина фільософії, що займає ся надприродними річами.
Метеорольоґія — про явища у воздусі (дощ та погоду).
Методика — про методи.
Метрика про розмір складів або звуків.
Метрольоґія — про міри і ваги.
Механїка — про рівновагу та рух тїл; про машини.
Мінеральоґія — про мінерали.
Міоґрафія — опис мязів.
Міольоґія — про мязи.
Містика — про надприродні річи.
Мітольоґія — про народні віруваня в надприродні сили; збірка народних переказів і вірувань про старинних богів і героїв.
Мнемонїка — про память.
Мораль — про добрі обичаї і (приличне) поведенє.

Морфольоґія — про будову і уклад ростин і зьвірят; *в граматиці* частина про будову слів та їх відміни

Н

Навіґація, навтика — про плавбу кораблями.

Натуральна історія — история

Національна економія — народня господарність.

Неврольоґія — про нерви.

Невропатольоґія — про зміни нервових тканок підчас нервових недуг.

Нумізматика — наука і опис старинних гроший і відзнак.

О

Обсгетрика — про поміч при полозі.

Одонтольоґія — про зуби.

Океаноґафія — про океани.

Окулїстика — про недуги очий.

Окультизм — про тайні сили природи, ятих не можна пояснити річе-

вими причинами (гіпнотизм).

Онтоґенія — про розвій одиниці.

Онтольоґія — про призначенє чоловіка.

Ольоґія — про яйця.

Оптика — про сьвітло.

Оріктоґнозія —про мінерали.

Оріктоґрафія — описуванє мінералів.

Орнітольоґія — про птахи.

Орогідроґрафія — про гірські води.

Ороґнозія, оро льоґія — про гори.

Ороґрафія — описуванє гір.

Орометрия — про поміри землї.

Ортоґрафія — наука як писати без похибок: правопись.

Ортольоґія — правельне говорити.

Ортпедія — лїченэ неправельностий тїла (у калїк).

Остеоґенїя — про те, як творять ся кости.

Остеоґрафія — описуванэ костий.

Остеольоґія — про кости (чоловіка).

Отоґрафія — опис уха.
Отольоґія — про ухо.
Офтальмольоґія — про око.

П

Пайдольоґія — про діти.
Палэоґрафія — про відчитуванє і розпізнанэ старинних рукописий і написів.
Палэонтольоґія —про эства, які жили в дуже давних часах і доховали ся лише в скаменілостях.
Палэетнольоґія, палетнольоґія — про походженэ і старовину людського роду і його племен.
Пантеїзм — наука, що цілий сьвіт замешкалий божествами, або що Бог і сьвіт, то одно і те саме.
Пасторальна теольоґія.
— про те, як треба бути сьвященником.
Патольоґія — про недуги.
Патристика патрольоґія — про житэ, науки та твори церковних отців.

Петаґоґіка, петаґоґія — про те, як виховувати молодіж.

Педіятрія — про лїченэ дїточих недуг.

Перспектива — про рисованэ образів так, щоб вони вірно вірно віддавали кожду річ.

Петроґрафія — про скаменїлости, скелї.

Пірольоґія — про огонь.

Піротехнїка — штука робленя штучних огнїв.

Плютонїзм — про те, що скали витворили ся при помочи огня.

Плянїметрія — частина ґеометрії, що займаэ ся лїніями і плоскими фіґурами.

Плястика — штука вироблюваня предметів з мягкого або твердого матеріялу (з глини, металю), різьба.

Пневматика — про рухи возуха (ґазів).

Поетика — про поезію.

Полїтика — про державу.

Помольоґія — про овочеві дерева

Предестінація — про те, що кождому вже з гори призначена суть-ба.

Преформація — про те, що тіло живим творить ся вже в зародку.

Проґностика — штука відгадувати на перед.

Прозодія — про довгі і короткі склади при віршованю.

Пропедивтика — приготовлячюча наука, усе що потрібне до вивченя якоїсь штуки.

Психіятрія — про умові забуреня.

Психольоґія — про душу.

Р

Реторика — наука красномова.

Ритміка — о розмірі віршів.

С

Сейсмольоґія — про землетрясеня.

Селэноґрафія — опис місяця.

Семазіольоґія— про значінэ слів.

Семіольоґія, семіотика — про

познаки недуги.

Символїка — про символи.

Синтакса — про склад і порядок слів в реченю, складня.

Сіфіллїдоґія — про сіфіліс (заразливу полову недугу).

Слейд — наука зручности рукчорез уживанэ всїляких ремісничих знарядів.

Соматольоґія — про людське тїло.

Соціольольоґія — про підставу уклад і розвій громадського (суспільного) житя.

Соціялїзм — про такий лад на сьвітї, коли усї будуть рівні і матимуть однакові права.

Спекулятивна фільософія — фільософічний напрям, що доходить до пізнаня при помочи розумованя.

Спрматольоґія — про зародки.

Спіритизм про духів; викликуванє духів,

Спіритуалїзм — фільософічний напрямок, що вчить про духовну істо-

ту Бога; віра в духів.

Сплянхольоґія — про внутренности.

Статика — про рівновагу тіл.

Статистика — про державу; обчислюванэ людности (по народности, віроісповіданю).

Стереоґрафія — рисованэ на одній площі.

Стереометрія — про обчислюванэ обэму та поверхні тіл.

Стехіомтрия — про відношенэ скількости і ваги, в яких лучать ся з собою тіла хемічно.

Стилїстика — про правильний уклад гадок на письмі; наука про стиль

Стратеґія про воєнну штуку.

Стратиґрафія — про уверствованэ землї.

Сферика — про кулю.

Сфраґістика —про старі печатки і відзнаки.

Т

Тавматольоґія — про чуда.

Танатольоґія — про смерть.
Тектоніка — наука будівництва; наука про будову земської кори; штука вирізувати з дерева, з каміня і т. д.
Телэольоґія — про остатню ціль чоловіка і сьвіта; про доцільність істнованя сьвіта.
Теоґонія — про повстанэ богів.
Теоґонія — про повстанэ богів.
Тератольоґія — про дивні вироди
Термомастика — наука, що займаэ ся дослідами над станом тепла.
Техніка — про всілякі вироби будови і промисли (інжінэрію, буївництво, будову машин, поправу ґрунтів).
Технолїоґія — про перероблюванэ сирих матерялів і про промислові машини та знаряди.
Типоґрафія — друкарська штука.
Типольоґія — про типи.
Токсіґольоґія — про отруї.
Топіка — про те, як по собі слїдують поодинокі слова.
Триґонометрия — про звязь між боками а кутами трикутника.

У

Ультрамонтанїзм про необмежену власть папи.
Ураноґрафія — про небо.
Уранометрія — поміри неба.
Урольоґія — про моч.

Ф

Фармакоґнозия — про матерії, з яких робить ся лїки.
Фармакольоґія — про лїки і про їх силу та дїланэ.
Фамація — про робленэ лїків.
Фізика — про сили природи.
Фізиоґномика, Фізіоніка — про те, як вгадувати з лиця характер і вдачу чоловіка.
Фізіоґрафія — опис природи (краю).
Фізіольоґія — про внутрішні чинности людского або зьвіринного тїла.
Фільоґенїя — про походженэ роду.
Фільольоґія — про мови й лїте-

ратура взагалї.

Фільософія — про причини, цїли та закони людського житя і природи.

Фітоґрафія — описуванє ростин.

Фолькльор, фольклористика — народна устна словестність (піснї, оповіданя); наука про народну словесність.

Фонетика — (в граматицї) наука про звуки; спосіб писати слова так, як вимовляють ся.

Форономія — про руки.

Фотоґрафія — відтворюванэ вірних образів при помочи сьвітла.

Френольоґія — про те, як з вигляду відгадувати вдачу людини.

Х

Халькоґрафія — різбленэ ла мідї.

Хемія — про склад усїх тїл, про їх сполуки та роздїлюванэ.

Хіромантія — вороженэ з руки.

Хірурґія — про лїкарські операції

Хоревтика про танцї.

Хореоґрафія — щтука укладати таньці.

Хороґрафія — опис краю.

Хроматика — про краски, сьвітла та тіни.

Хромолїтоґрафія — відбиванэ красками на камяній плитї.

Хроноґрафія — опис под'й.

Хронольоґія — про рахованэ часу.

ЧИТАЙТЕ!

НОВІ

НАЙГАРНІЙШІ КНИЖОЧКИ:

КАЗКИ БРАТІВ ҐРІММІВ . . . . . 25 цен.

ГОРБОКОНИК. Дуже цікава казка про дурного Івана як він оженив ся з донькою місяця і зістав царем . . . 30 цен.

НЕ ЛЮБО - ЧЕ СЛУХАЙ, БРЕХАТЬ НЕ МІШАЙ. Як хочете розвеселити свою душу і насьміятись доволі то купіт собі сю книжочку. — Ціна . . . . . 20 цен.

ДВА БРАТИ. . . . . 15 цен.

КАЗКА ПРО ІВАНА ЦАРЕВИЧА, СІРОГО ВОВКА ТА ЖАР-ПТИЦЮ. . . . 15 цен.

ЧОРНОМОРЦІ В НЕВОЛИ . . . . . 30 цен.

ЗЬВІРЯЧА ПОЛІТИКА. Байка. . . . 05 цен.

ОХ. Дуже гарна казка. . . . . 10 цен.

Сі книжки мож набути у всіх книгарнях в Канаді і в Америці.

Замовленя разом з грішми шліть на адресу:

„PROSVITA"

207 York Street **Toronto, Ont.**